

นับตั้งแต่ “มวลมหาประชาชน” ได้เริ่มการชุมนุมประท้วงการบริหารงานของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ด้วยวิธีสันติวิธีสามอย่างต่อเนื่อง เราต้องยอมรับว่าการประท้วงครั้งนี้เป็นการประท้วงของประชาชนในทุกภาคส่วนที่มีจำนวนและมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ มากที่สุดในประวัติศาสตร์การชุมนุมประท้วงในประเทศไทย

ถ้าจะสรุปสาระสำคัญของการชุมนุมประท้วง ก็กล่าวได้ว่าการชุมนุมประท้วงเกิดขึ้นเพราะประชาชนไม่สามารถยอมรับการบริหารงานของรัฐบาลที่มีหลักฐานของการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวางและเป็นระบบจนทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศในหลายรูปแบบ และรัฐบาลยังมีความพยายามที่จะออก พ.ร.บ.นิรโทษกรรม เพื่อล้างผิดพฤติกรรมในการทุจริตคอร์รัปชันอีกด้วย

ถ้าจะถามว่าการประท้วงของมวลมหาประชาชนได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศอย่างไรบ้าง และการประท้วงสามารถกำจัดพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันได้หรือไม่?

คงกล่าวได้ว่า การชุมนุมประท้วงของมวลมหาประชาชนในครั้งนี้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศได้ระดับหนึ่ง คือ ระดับที่ทำให้อดีตนายกยิ่งลักษณ์ ตัดสินใจยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ แต่รัฐบาลชุดเดิมยังคงรักษาการอยู่ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าเมื่อได้จัดการให้มีการเลือกตั้งใหม่แล้ว เงินทุนอันมหาศาลที่พรรคเพื่อไทยได้สะสมเอาไว้ จะทำให้พรรคนี้ได้รับการเลือกตั้งให้เข้ามาเป็นรัฐบาลได้อีกครั้ง ซึ่งเป็นการเปิดทางให้พรรคเพื่อไทยบริหารประเทศได้อีกครั้งหนึ่ง ตามแนวทางเดิมๆ ที่เราเห็นในอดีต

ถ้ารัฐบาลยอมที่จะไม่รักษาการ และยอมให้มีการปฏิรูประบบการปกครองประเทศที่มีเป้าหมายชัดเจนในการหาแนวทางกำจัดทุจริตคอร์รัปชันและแนวทางในการบริหารที่

โปร่งใส แล้วค่อยจัดการให้มีการเลือกตั้ง ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการนำไปสู่การปฏิรูปประเทศครั้งประวัติศาสตร์ที่สังคมได้ตั้งความหวังไว้ แต่ไม่ว่าจะมีการยกระดับของการชุมนุมประท้วง อย่างไรก็ตาม ถึงวันนี้ก็ยังไม่สามารถทำให้รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ลาออกจากการรักษาการเพื่อเปิดทางให้มีการปฏิรูปอย่างโปร่งใสได้

**การชุมนุมประท้วง
เกิดขึ้น เพราะประชาชนไม่
สามารถยอมรับการบริหารงาน
ของรัฐบาลที่มีหลักฐานของ
การทุจริตคอร์รัปชัน
อย่างกว้างขวาง**

ผู้เขียนขอกล่าวถึงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการวิชาเศรษฐศาสตร์ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการชุมนุมประท้วงของมวลมหาประชาชนได้ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์นี้มีชื่อว่า **ทฤษฎี Externality** ถ้าจะอธิบายอย่างสั้นๆ สาระสำคัญของทฤษฎี Externality คือ ปรากฏการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ไม่พึงปรารถนาในสังคม .เมื่อกิจกรรมบางอย่างในสังคมทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของผู้ทำกิจกรรมกับประโยชน์ส่วนรวมของสังคม ทำให้สังคมไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควรจากกิจกรรมดังกล่าว

ผมขอยกตัวอย่างของโรงงานผลิตสินค้าที่ตั้ง

อยู่ริมแม่น้ำเพื่อผลิตสินค้าชนิดหนึ่งให้กับตลาด แต่การผลิตสินค้าของโรงงานทำให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษ เช่น สิ่งเน่าเสียจากกระบวนการผลิต

ถ้าเจ้าของโรงงานมีความรับผิดชอบต่อสังคม เขาก็จะต้องหาวิธีที่เหมาะสมที่จะจัดการกับมลภาวะที่เป็นพิษจากกระบวนการผลิตนี้ แต่ถ้าเขาไม่หวังแต่กำไร เขาก็จะใช้วิธีทั้งมลภาวะที่เป็นพิษนี้ลงในแม่น้ำเพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งจะทำให้กำไรของเขาเพิ่มขึ้น และปล่อยให้สังคมต้องรับภาระจากมลภาวะทางน้ำที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการผลิตที่เห็นแก่ตัวของเขา

ถ้าประชาชนที่ได้รับผลกระทบมาชุมนุมประท้วงอย่างสันติถึงสาและปราศจากอาวุธหน้าโรงงาน เพื่อขอร้องให้ผู้ผลิตเลิกทั้งมลภาวะที่เป็นพิษลงในแม่น้ำ แต่ผู้ผลิตก็ยังคำนึงถึงแต่กำไรของเขาเท่านั้น เขาก็จะไม่ฟังเสียงของประชาชนและยังมีพฤติกรรมการผลิตเหมือนเดิม

ในกรณีนี้ที่ประชาชนเปลี่ยนมาใช้ความรุนแรงในการชุมนุมประท้วง เช่น เผาโรงงานของผู้ผลิต ก็จะไม่มีการชดเชย ทุกฝ่ายจะแพ้หมด ฝ่ายประชาชนก็จะมีสินค้าใช้ เพราะไม่มีโรงงานผลิตสินค้า ส่วนผู้ผลิตก็จะสูญเสียโรงงาน

ดังนั้น ในกรณีตัวอย่างนี้ สังคมจะได้ประโยชน์มากกว่า ถ้ามีการเลือกกระบวนการผลิตสินค้าที่มีการคำนึงถึงการจัดการกับมลภาวะที่เป็นพิษอย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้ผลิตสินค้าก็ยังมีการกำไร ประชาชนก็มีสินค้าใช้ที่ผลิตจากโรงงาน และสังคมก็ไม่ต้องเผชิญกับปัญหาของมลภาวะทางน้ำด้วย

คำถามก็คือ เราจะมีการผลิตสินค้าในลักษณะดังกล่าวที่มีการควบคุมการจัดการกับมลภาวะที่เป็นพิษ อย่างเป็นระบบได้อย่างไร?

คำตอบก็คือ เราต้องอาศัยการแทรกแซงจากผู้ที่มีอำนาจในการบริหารประเทศ ซึ่งในตัวอย่างนี้ผู้ที่มีอำนาจก็คือรัฐบาลที่จะออก

กับเศรษฐกิจ

ดร. อีระพงษ์ วิกิตเศรษฐ์
 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
www.econ.nida.ac.th

พ.ร.บ. และมาตรการต่างๆ ในการจัดการการควบคุมการปล่อยมลภาวะที่เป็นพิษจากกระบวนการผลิต ถ้าไม่มีการแทรกแซงจากรัฐบาล ผู้ผลิตที่คำนึงถึงแต่กำไรของเขาโดยไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ก็จะทำให้ปล่อยมลภาวะที่เป็นพิษลงในแม่น้ำ ทำให้เกิดปัญหาที่จะสะสมต่อไปในสังคม

ในทำนองเดียวกับการชุมนุมประท้วงเพื่อให้รัฐบาลยังลักษณะ ล่าออกจากกรเป็นการรักษาราชการ ถ้าไม่มีการแทรกแซงจาก **“ผู้ที่มีอำนาจ”** ให้รัฐบาลล่าออกจากกรการรักษาการ โอกาสที่รัฐบาลจะล่าออกเองจากรักษาการมีน้อยมาก เพราะรัฐบาลไม่มีแรงจูงใจให้ล่าออกเลย แต่จะเฝ้ารอวันที่มีการเลือกตั้งเพื่อดำเนินพฤติกรรมแบบเดิมๆ ที่เราเคยเห็นในอดีต

ถ้าจะมีการแทรกแซงจาก **“ผู้ที่มีอำนาจ”** ก็ต้องชัดเจนว่าการแทรกแซงนี้ไม่ใช่การปฏิวัติรัฐประหารในรูปแบบที่เราเคยเห็น ซึ่งก็คือการยึดอำนาจ ตามมาด้วยการแต่งตั้งรัฐบาลรักษาการ และก็จัดให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งก็มีโอกาสสูงที่จะได้รัฐบาลชุดเดิมเข้ามาบริหารประเทศอีก

การแทรกแซงในครั้งนี้นี้ต้องมีความชัดเจนและโปร่งใสตั้งแต่แรกว่า เป็นการแทรกแซงเพื่อให้รัฐบาลล่าออกจากกรการรักษาการ ไม่ใช่เพื่อการยึดอำนาจ ตามมาด้วยการสร้างกลไกในการวางกรอบการปฏิรูปประเทศที่ **“สังคมพึงปรารถนา”** หลังจากนั้นจึงจัดให้มีการเลือกตั้ง

ส่วนขั้นตอนของการกำหนดกลไกที่จะใช้ในการวางกรอบการปฏิรูปประเทศเป็นโจทย์เร่งด่วนที่สังคมต้องช่วยกัน ■